

**STANOWISKO KRAJOWEJ KOMISJI DO SPRAW OCEN ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
W SPRAWIE PLANOWANEGO PRZEDSIĘWZIĘCIA PN. „BUDOWA RUROCIĄGU TŁOCZNEGO
WRAZ Z PRZEPOMPOWNIĄ, ZASILANIEM I STACJĄ ENERGETYCZNĄ 6,0/0,4 kV ORAZ
DOJAZDEM W CELU PRZERZUTU WÓD KOPALNIANYCH DO JEZIORA BUDZISŁAWSKIEGO I
WILCZYŃSKIEGO”**

W dniu 28 lipca 2009 r. w Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska odbyło się posiedzenie Krajowej Komisji do Spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko pod przewodnictwem prof. nzw. dr hab. inż. Andrzeja Kraszewskiego. Przedmiotem spotkania było planowane przedsięwzięcie pn. „Budowa rurociągu tłoczego wraz z przepompownią, zasilaniem i stacją energetyczną 6,0/0,4 kV oraz dojazdem w celu przerzutu wód kopalnianych do jeziora Budzislawskiego i Wilczyńskiego”.

Na wniosek Pani Jolanty Ratajczak Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, do analizy Krajowej Komisji została przekazana dokumentacja dotycząca oceny oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia – raport o oddziaływaniu na środowisko oraz aneks do raportu.

Raport o oddziaływaniu na środowisko został sporządzony przez prof. dr hab. Piotra Ilnickiego w 2008 r. na zlecenie Kopalni Węgla Brunatnego „KONIN” w Kleczewie. Kolejna jego wersja wraz z aneksem została wykonana przez firmę „OLBUD” Gierwielaniec Sp. J. Dokumentacja ta stanowi załącznik do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanego przedsięwzięcia, która jest wymagana przed uzyskaniem kolejnych decyzji warunkujących wykonanie inwestycji, czyli m. in. decyzji o pozwoleniu na budowę. Zgodnie z nią celem planowanego przedsięwzięcia jest stworzenie infrastruktury technicznej dla przerzutu wód z odwodnienia odkrywki Józwin IIB do jeziora Budzislawskiego i jeziora Wilczyńskiego, co spowoduje przywrócenie naturalnego poziomu wód w jeziorach położonych w rynn timerodowcowej występującej od jezior Niedziegiel i Powidzkiego do jeziora Ostrowskiego.

Przedmiotem obrad Krajowej Komisji były między innymi następujące dokumenty:

- raport o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia pn.: „Budowa rurociągu tłoczego wraz z przepompownią, zasilaniem i stacją energetyczną 6,0/0,4 kV oraz dojazdem w celu przerzutu wód kopalnianych do jeziora Budzislawskiego i Wilczyńskiego” wykonany przez prof. dr hab. Piotra Ilnickiego,
- raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko „Budowa rurociągu tłoczego wraz z przepompownią, zasilaniem i stacją energetyczną 6,0/0,4 kV oraz dojazdem w celu przerzutu wód kopalnianych do jeziora Budzislawskiego i Wilczyńskiego” – tekst jednolity wykonany przez „OLBUD” Gierwielaniec Sp. J. w 2009 wraz z aneksem z kwietnia 2009 r.,
- Opinia hydrotechniczna (koreferat) do ww. dokumentacji dotyczącej oceny oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia, opracowana przez prof. dr hab. inż. Bogusława Przedwojskiego, lipiec 2009 r.,
- Opinia hydrobiologiczna (koreferat) do ww. dokumentacji dotyczącej oceny oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia, opracowana przez doc. dr Andrzeja Kołodziejczyka, lipiec 2009 r.

Zgodnie z porządkiem obrad na wstępie zaprezentowane zostały stanowiska wykonawcy dokumentacji – firmy „OLBUD” Gierwielaniec Sp. J. oraz autorów koreferatów: prof. dr hab. inż. Bogusława Przedwojskiego i doc. dr Andrzeja Kołodziejczyka.

Pierwsza opinia przygotowana przez prof. dr hab. inż. Bogusława Przedwojskiego zawierała analizę hydrotechniczną rozwiązań projektowych planowanego przedsięwzięcia. Profesor przedstawił problem obniżania się zwierciadła wód w jeziorach Powidzkiego Parku Krajobrazowego i omówił analizowane warianty planowanej inwestycji, która może rozwiązać ten problem. Wskazał na braki dokumentacji m.in. w zakresie możliwości ponownego wystąpienia problemu obniżania się zwierciadła wody w jeziorach w wyniku przerwania realizacji planowanego przedsięwzięcia oraz analizy długoterminowych skutków zakończenia eksploatacji węgla brunatnego w odkrywce Józwin IIB w 2023 r. W podsumowaniu zaproponował inny niż sugerowany w raporcie poziom piętrzenia wody w jeziorach oraz prowadzenie pompowania wody w okresie zimowym.

Doc. dr Andrzej Kołodziejczyk przygotował ocenę wpływu planowanej inwestycji na środowisko wodne. Na wstępie wystąpienia scharakteryzował jeziora Budzislawskie i Wilczyńskie, których dotyczy planowana inwestycja oraz omówił zagrożenia związane z ekosystemami jeziornymi. Przedstawił zagrożenia związane z realizacją planowanej inwestycji, szczególnie w przypadku Jeziora Budzislawskiego – jeziora o niskiej trofii, dużej przezroczystości wód, w którym występują m.in. ryby z rodziny *Coregonidae* (sieja i sielawa), z sięgającymi głęboko podwodnymi łąkami ramienic (*Characeae*). Zwrócił uwagę na powierzchowne przedstawienie kwestii środowiskowych w przygotowanej dokumentacji, brak podstawowych informacji o jeziorach Budzislawskim i Wilczyńskim oraz brak analizy oddziaływania na nie planowanego przedsięwzięcia.

Po prezentacji koreferatów odbyła się dyskusja otwarta, w której udział wzięli: przedstawiciele Kopalni Węgla Brunatnego „KONIN” w Kleczewie, Wielkopolskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Poznaniu oraz WZMiUW Oddział w Koninie, autorzy dokumentacji ocenowej dla ww. zadania, autorzy koreferatów, przedstawiciele organów administracji rządowej i samorządowej oraz członkowie Krajowej Komisji do Spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko.

Dyskusja dotyczyła jakości sporządzonej dokumentacji załączonej do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz sporządzonych na jej temat koreferatów. Kwestie wskazywane na posiedzeniu dotyczyły m.in.: niewystarczającego przedstawienia w przekazanych materiałach zagadnień hydrotechnicznych przedsięwzięcia, konieczności rozstrzygnięcia planowanego poziomu zwierciadła wód w jeziorach, określenie zasięgu linii brzegowej po zrealizowaniu inwestycji, kwestie tempa oraz rytmu rocznego przerzutu wód kopalnianych.

Na podstawie zgromadzonej w sprawie dokumentacji oraz w wyniku przeprowadzonej, otwartej dla zainteresowanych stron dyskusji, Krajowa Komisja do Spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko przyjmuje następujące stanowisko:

1. Konieczne jest precyzyjne określenie co jest przedmiotem planowanej inwestycji – przywrócenie naturalnego poziomu wód w jeziorach, czy zagospodarowaniu wód kopalnianych z odkrywki Józwin IIB. W zależności od podstawowego celu planowanego przedsięwzięcia, niezbędne jest przygotowanie jego rozwiązań projektowych oraz analizy ich realizacji na środowisko. Zbadania wymaga, przede wszystkim, oddziaływanie planowanego przedsięwzięcia na specjalny obszar ochrony siedlisk PLH300026 „Pojezierze Gnieźnieńskie”.
2. Sporządzony w toku postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko raport o oddziaływaniu planowanego przedsięwzięcia na środowisko oraz jego aneks w obecnym kształcie nie mogą stanowić podstawy do uzgodnienia środowiskowych warunków realizacji przedsięwzięcia. Dokumentacja ta zawiera liczne braki i nieścisłości.

3. Przekazana do opinii dokumentacja oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia nie zawiera wszystkich elementów, o których mowa w art. 66 ust. 1 *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2008 r Nr 199, poz. 1227 ze zm.). Najistotniejsze zagadnienia, bez przedstawienia których ocena oddziaływania na środowisko tego typu przedsięwzięcia jest niemożliwa to m.in.:
 - a) podstawowe dane charakteryzujące jeziora, mające być odbiornikami wód kopalnianych,
 - b) porównanie jakości wód kopalnianych i jeziornych,
 - c) dokładna inwentaryzacja przyrodnicza obszaru narażonego na oddziaływanie inwestycji, przede wszystkim w odniesieniu do gatunków chronionych w ramach obszaru Natura 2000,
 - d) analizy wpływu planowanej inwestycji na siedliska i gatunki, dla których został wyznaczony obszar mający znaczenie dla wspólnoty PLH300026 „Pojezierze Gnieźnieńskie”,
 - e) analizę hydrobiologiczną proponowanych rozwiązań projektowych,
 - f) opis przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko, obejmujący bezpośrednio, pośrednio, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania na środowisko, również z uwzględnieniem stanu po zakończeniu eksploatacji odkrywki w 2032 r.
 - g) zbadanie oddziaływania przedsięwzięcia na etapach jego realizacji, eksploatacji lub użytkowania oraz likwidacji.
4. Wskazane jest przeanalizowanie dostępnych materiałów związanych z oddziaływaniem kopalni na środowisko – wyniki prowadzonego monitoringu, pozwolenia administracyjne, w których posiadaniu jest kopalnia.
5. Realizacja planowanego przedsięwzięcia wymaga podjęcia próby określenia przyczyn obniżania się wód powierzchniowych w jeziorach. Zatem wymagana jest dokładna analiza geologiczna i hydrogeologiczna tego obszaru, zbadanie skutków wariantu zerowego, jak również próba określenia innych rozwiązań problemu obniżania się zwierciadła wody w jeziorach.
6. Z uwagi na rodzaj inwestycji niezbędne jest dokładne przeanalizowanie i przedstawienie zagadnień hydrotechnicznych rozwiązań projektowych planowanego przedsięwzięcia.

Podsumowując należy stwierdzić, że niezbędne jest sporządzenie nowego raportu o oddziaływaniu na środowisko planowanego przedsięwzięcia, z wyraźnym wskazaniem celu planowanego przedsięwzięcia i uwzględnienia powyższych zagadnień oraz uwag przedstawionych w koreferatach.

**Przewodniczący
Krajowej Komisji do Spraw Ocen
Oddziaływania na Środowisko**

Prof. nzw. dr hab. inż. Andrzej Kraszewski